

Çok kültürlü kadınlar günü

Majesteleri, Kraliçe Sonja'nın IMDI (Birleştirme ve Çoğullaştırma Müdürlüğü)'nin 8 Mart dolayısıyla düzenlediği kutlamada Oslo Folketeateret'de yaptığı konuşma.

Sevgili kadınlar,
Burada toplanan herkes,

Dünya kadınlar gününüz kutlu olsun!

Sarayın bahçesinde 100'ü aşkın yıldır Camilla Collett'in güzel bir heykeli bulunuyor. Yazar ve kadın hakları savunucusu Collett, tam 200 yıl önce doğdu. Bahçede, bronz vücuduyla şallar içinde üşüyormuşçasına duruyor. Her 8 Mart'ta, Norveç kadınlarının saygısını, minnetarlığını gösteren bir çelenk bırakılıyor ayaklarının ucuna.

Camilla Collett, bundan 160 yıl önce, farklı açılardan toplumda yerini bulmaya çabalayan kadınları anlatan romanı, "Valinin Kızları"nı yazmış, kendilerini kabul ettirmek ve seslerini duyurmak için savaşıyor kadınları betimlemiştir. "Valinin Kızları"ndaki kadınlar, köklerinin bulunduğu güvenli çevreden ayrılır ve kendilerini yabancı hissettikleri yeni bir yere göçerler.

Bugün burada biraya gelen birçoğumuz, bunun ne demek olduğunu sanırım çok iyi anlıyoruz.

Sizleri, kişisel bir çizgi çekerek daha yakın bir tarihe, 1975 yılına geri götürmek istiyorum. Birleşmiş Milletler o yılı, 'Uluslararası Kadın Yılı' olarak ilan etmişti ve ben 38 yaşında genç bir Kraliçe adayıydım. Erkeklerin sözünün fazlasıyla geçtiği bir ortamda bir kaç yıldır yaşamaktaydım ve çoğu alanda savaş vermek zorunda kalmıştım. Belki de bu nedenle, Birleşmiş Milletler'in kadın yılı kutlamalarına aktif olarak katılmayı, hem doğal, hem de önemli bir görev olarak algılamıştım. Ne de olsa yöneten erkeklerle çevrili olarak yaşamamın ne demek olduğunu biliyordum. Zaman içinde, sözlerimi dinletebilmek için sesimi kullanmak zorunda olduğumu anlamıştım. Ancak kendi kendimle olan savaşımın sonunda da bir şey daha öğrenmişim, bir *sesim vardı*.

Kadın yılı içinde, Halden'a bir 'gezi sergisi' açmaya gidişimi hiç unutmuyorum. Serginin adı "9 Kadın" idi. Düşünün - tren yolculuğundan sonra Halden'a vardığımda, peronda beni karşılayanların üçü de erkekti! Nasıl da tipik?

Daha sonra aynı yıl, *Kunsternes Hus*'te açılan, "Kadın ve Sanat" adlı sergiye kabul edilecek resimleri seçme işinin yönetimini severek üstlendim. Bu görevi yerine getirecek komitede erkek sayısı kadar kadın da yer aldı ve ben bu komiteyi açıklarken, bundan ne kadar gurur duyduğumu size anlatamam.

O günden bu yana Norveç toplumu bu konuda da olmak üzere, birçok açıdan efsanevi bir değişime uğradı.

Çok takdir ettiğim bir gelişme de bugün Norveçli kadınların geçmişlerinin tüm dünyaya yayılmış olması. Toplumumuzu, sürekli değişmekte olan çoğulcu bir kültürle zenginleştiriyorlar. Kökler bize güven sağlar. Ancak kökler aynı zamanda, yaşam ve temel oluşturabilmek için özgür bırakılmalı ve beslenmelidir.

Nereye gidersem gideyim, ister Oslo'da uzak bir banliyöyü, ister Kuzey Norveç'te bir köyü ziyaret edeyim, dikkatimi çeken bir nokta da şu, dünyanın çeşitli yörelerinden gelen kadınlar kendi yerel toplumlarında oldukça faaller. Çevrelerinin kendileriyle gurur duyduğu, rol modeli, gönüllerin

kahramanı olmuş kadınlar bunlar. Çarkların işlemesine katkıda bulunan kadınlar. Tıpkı Kültür bakanımız gibi, giderek daha fazla kadın, önemli toplum görevleri de üstleniyor.

Aynı zamanda, kimi alanlarda katedeceğimiz uzun yollar var daha, özellikle de büyük şehirlerde. Her yaştaki tüm kadınların toplumsal hayata daha fazla katkıda bulunmalarına ihtiyacımız var. Hem sosyal açıdan, hem çalışma hayatında, hem de kararların alındığı tüm alanlarda.

İnsanın sesini kullanmasının çeşitli yolları var: Örneğin bir veli toplantısında söz alarak, çok rağbet görmeyen bir bakış açısını ortaya atarak, zayıf bir kişiyi destekleyerek- ve tabii ki seçimlerde oy hakkını kullanarak. Sesimizi kullandığımızda bizde de bir değişiklik oluyor: Sırtımızı dikleştirip biraz daha doğruluyoruz. Özgüvenimizi ve kendimize olan inancımızı arttırıyoruz.

Bu kendi değerimizle ilintili. Bazen, sesimizi kullanmaya cesaret etmek için biraz daha çaba göstermemiz gerekiyor. Her seferinde bütün bir insan olmaya doğru bir adım daha atıyoruz.

Şimdi saraya geri döndüğümde, Camilla Collett'in heykeline yeniden şükran dolu bir bakışla bakacağım – çünkü o kendisinden sonra gelen kadınların yolunu kolaylaştırmış, buna büyük ölçüde katkıda bulunmuştur. Şair Åse-Marie Nesse bu öncü kadın için güzel bir şiir yazdı. Konuşmamıbu şiirden birkaç dize okuyarak bitireceğim.

“ Sen şallar içinde donuyorsun Camilla Collett
Sen - anayasanın kızı – şunu gördün:

Özgürlük sadece babalar, oğullar ve erkek kardeşler içindi
ve sen geleceğin kızlarına
kendi yollarını seçmeleri,
ve uçmaları için seslendin... “

Kadınlar gününüz kutlu olsun!